

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת שבועות, דף י"ז- כ"ג

פרשת בהר - בחוקות | כ"ו באייר תשפ"ה (24-18 למאי 2025)

אחינו כל בית ישראל
הנתונים בצרה ובשביה
העומדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם
ויוציאם מצרה לרוחה

להצלחת חילי צה"ל, השבת החטופים ורפואת הפצועים

דף י"ז: טומאת נגע צרעת

בפרשת מצורע נאמר שבית שיש בו נגע צרעת והכוהן הכריז שהבית טמא - הנכנס אל הבית נהיה טמא, כנאמר בפסוק בספר ויקרא: "והבא אל הבית כל ימי הסגיר אותו וטמא עד הערב". אף יתכן שאדם טהור יכנס לבית הזה וישאר טהור?

אדם שנכנס לבית כשהוא הולך אחורנית ורק האף שלו נשאר בחוץ, נותר טהור כי כתוב בתורה "והבא אל הבית", רק מי שנכנס בצורה רגילה נטמא. אולם אם הוא הכניס גם את האף - הוא כבר נהיה טמא, מפני שעכשיו כבר לא אכפת לנו אף הוא נכנס, כעת הוא כבר בתוך הבית וכמו כל דבר שנמצא בתוך הבית הוא נהיה טמא.

דף י"ח: העלם אחד

ישנו מושג תלמודי הנקרא "העלם אחד", וכן לשון התלמוד: "אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד".

מה פגת הדברים?

בתורה נכתב שאין לאכול חלב של בהמה (החלב הוא חלק של הבהמה). מי שאכל חלב בשוגג, חייב להביא קורבן חטאת לבית המקדש ולהקריבו. אף אוכלים בשוגג? נעלם ממנו האיסור. למשל: הוא שכח שאסור לאכול חלב. זה נקרא "העלם".

דף י"ט: השבועה ההפוכה

ראובן ושמעון התכחו עד שראובן צעק לפתע: "שבועה שאוכל לך". כל מי ששמע את דבריו היה בטוח שכונת הדברים היא שראובן נשבע שהוא יאכל מהאוכל של שמעון, אך להפתעתם הרבה התברר, שכונת הדברים היא להיפך, ועכשיו אסור לראובן לאכול מהאוכל של שמעון!

כיצד יתכן?

על פי התלמוד, אם שמעון ביקש והפציר בראובן שיאכל מהאוכל שלו וראובן סירב בכל תוקף, ומתוך סירובו הוא נשבע: "שבועה שאוכל לך", אנו מפרשים שכונתו היא להישבע שאסור לו באיסור שבועה לאכול מהאוכל של שמעון כי אין זה הנינוי שאחרי שהוא סירב לאכול משמעון הוא ישבע שהוא כן יאכל מהאוכל שלו.

מן התלמוד

סדר נזיקין. מסכת שבועות דף י"ז

אמר רבי אושעיא: בעינא דאימא מילתא ומסתפינא מחבריא: הנכנס לבית המנוגע דרך אחוריו, ואפילו כולו חוץ מחוממו - טהור, דכתיב: והבא אל הבית - דרך ביאה אסרה תורה. ומסתפינא מחבריא - אי הכי כולו נמיו!

בעינא - אני רוצה

דאימא מילתא - שאומר דבר

ומסתפינא מחבריא: וחוששי מחבריי

הסבר: אמר רבי אושעיא: רוצה אני לומר דבר הלכה, אבל מתיירא אני מחבריי: אדם שנכנס לבית שנגוע בצרעת בהליכה לאחור, אפילו אם נכנס כולו חוץ מהאף שלו - טהור, כי מהתורה לומדים שרק מי שנכנס לבית כזה בהליכה רגילה נטמא. אבל אני מתיירא מחבריי, שישאלו: אם כך, גם אם יכנס כולו בהליכה לאחור, הוא אמור להיות טהור!

תפילה לשלום חילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
יתן יי את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפנייהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאיהם תחתיהם,
ועטרים בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
ויקם בהם הכתוב:
"כי יי אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
המניש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר
לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 19:00	כניסת שבת: 19:54
יציאת שבת: 20:16	יציאת שבת: 21:04
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 19:15	כניסת שבת: 20:43
יציאת שבת: 20:19	יציאת שבת: 22:21

חברותא

מתפללים

בדרכה מבית הספר הביתה, עוצרת מדי פעם חברות הנערים ליד חנות הפיצוחים כדי לקנות קצת פיצוחים. לפעמים הנערים לוקחים פה ושם כמה פיצוחים מהערמה כדי לטעום ולהחליט אם לקנות או לא. ההתנהגות הזו שלהם בחנות עוררה ביניהם דיון סוער.

מצד שני:

חלק מהנערים טענו שזה מקובל בחנויות פיצוחים שהקונה טועם כדי להחליט אם לקנות או לא, וכי אין צורך לשאול את בעל החנות או לקבל ממנו הסכמה. מדובר בגרעינים בודדים פה ושם ששוים אולי אפילו פחות משווי פרוטה, ובעל החנות לוקח זאת בחשבון שלקוחות טועמים מהפיצוחים.

מצד אחד:

חלק מהנערים אמרו שאסור לקחת מערימת הפיצוחים אפילו גרעין אחד ללא רשות של בעל החנות, וכי דין פרוטה כדון מאה. מי שלוקח עובר על איסור גזל, אלא אם כן בעל החנות אמר להם במפורש שהוא מרשה להם לקחת ולטעום.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'להתפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

★ | מן ההסטוריה

מבצע אמסטרדם

"מבצע אמסטרדם" היה שם הקוד של משימה בסלובקיה, אליה נשלחו ארבעה מצנחני היישוב במלחמת העולם השנייה - חביבה רייק, חרמש, צבי בן יעקב ורפאל רייס. שלושת הגברים הוצנחו בסלובקיה, וחביבה רייק הונחתה במטוס. הם הגיעו לעיר באנסקה ביסטריצה, יצרו קשר עם המנהיגות היהודית במקום והחלו לסייע לאלפי הפליטים הרבים שהגיעו לאזור. את הכספים גייסו באמצעות הלוואות בשם הסוכנות היהודית. הם דאגו לפליטים למזון, קורת גג ותעסוקה, הכינו תוכנית בריחה למקרה הצורך, וסייעו לבריטים בחילוץ טייסים שנפלו במקום ובהשגת מידע מודיעיני. כאשר תקפו הגרמנים, ארגנו חברי המשלחת את פינוי היהודים מהעיר. רייק, רייס ובן יעקב נתפסו ונהרגו, ואילו חיים חרמש ניצל וחזר לארץ.

שולט הנצחה לחביבה רייק ברחוב לזכרה בפתח תקוה (dr. avishai teicher Wikipedia, Av1111)

♥ | על המפה - קיבוץ להבות חביבה

קיבוץ להבות חביבה נמצא במועצה האזורית מנשה. הוא הוקם בשנת 1949 על ידי חברי השומר הצעיר שעלו מצ'כוסלובקיה, ונקרא על שם חביבה רייק, אחת מצנחני היישוב שנהרגה באירופה במהלך פעילותה שם. בתחילה הוקם הקיבוץ במקום בו עומד היום מושב שדה יצחק, ומאוחר יותר הועבר למקומו הנוכחי. כיום גרים במקום כ-1,000 תושבים, המתפרנסים בעיקר מחקלאות.

קיבוץ להבות חביבה (Wikipedia, idobi)

מי אני?

1. היינו שלושה מצנחני היישוב. השתתפנו במבצע סלובקיה.
2. עזרנו לפליטים היהודים ולחיילים בריטים ואמריקאים.
3. שניים מאיתנו נהרגו, ורק אחד שרד וחזר לארץ.

סול אגל'אלי
זא יאט'אמאט סייט

-

מינהל החינוך הדתי, הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

אונאת ממון היא מכירת דבר במחיר גבוה מערכו האמיתי, מבלי שהקונה יודע זאת. איסור זה נלמד מהפסוק **"אל תונו איש את אחיו"**. **אונאת דברים** היא אמירת דברים שמצערים את השומע אותם או פוגעים בו, למשל להזכיר לו חטאים שעשה בעבר וכבר התחרט עליהם. איסור זה נלמד מהפסוק **"ולא תונו איש את עמיתו"**.

דף כ': מצות עשה שהזמן גרמא

בשבת אנו עושים קידוש, שנאמר בספר שמות: "זכור את יום השבת לקדשו". במצות הקידוש חייבים כולם - גברים ונשים.

נשים פטורות מ"מצות עשה שהזמן גרמא". כלומר: יש מצוות שצריך לקיים תמיד, למשל מצות צדקה, ויש מצוות שאי אפשר לקיים אותן תמיד. למשל, מצות קריאת שמע של שחרית.

מדוע, אם כן, נשים חייבות במצות קידוש? הרי זו מצות עשה שהזמן גרמא! התלמוד בדף זה מסביר שלומדים זאת מכך שהקב"ה אמר בבת אחת את הציוי "זכור את יום השבת לקדשו" ואת הציוי לשמור את השבת ולא לעשות בה מלאכה. מכך למדים שמי שחייב בשמירת השבת חייב גם בזכירתה על ידי קידוש. מאחר שנשים חייבות בכל איסורי התורה, גם אלו שהזמן גרמא, הרי הן חייבות גם בקידוש.

דף כ"א: שבועת שוא

אדם נשבע שהוא אכל מאכל מסוים, אך הוא משקר והוא לא אכל, זוהי שבועת שוא. האיסור להישבע לשוא נאמר בפסוק בספר שמות: "לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא", והנשבע שבועת שוא אומר לחינם את שם ה'.

בחז"ל ובספרי הפוסקים ישנן דוגמאות נוספות לשבועת שוא:

אדם שנשבע שלא יישן שלושה ימים, הרי זו שבועת שוא, מפני שכבר עכשיו ברור שלעולם הוא לא יהיה מסוגל לקיים את דבריו, כי אין אדם שיכול להישאר ער שלושה ימים רצופים.

דף כ"ב: אכילה ושתייה

אדם שנשבע שלא יאכל, ואחר כך הוא שטה - עבר על איסור.

ישנם שני הסברים לדבר:

א. דרך בני אדם לומר "אכילה" גם על שתיה, שהרי אדם אומר לחברו: "הבה נלך לאכול במקום מסוים", אינו מתכוון שרק יאכלו שם, אלא גם ישתו.

ב. התורה בספר דברים אומרת לאכול מעשר שני בירושלים: "ואכלת לפני ה' אלקיך במקום אשר יבחר לשכן שמו שם מעשר דגנך תירשך...". תירוש הוא יין, והפסוק אומר "ואכלת... תירשך". הרי לנו שלשון אכילה כולל גם שתיה.

דף כ"ג: נשבע שלא יאכל חזיר

מה דינו של אדם שעמד ואמר: "אני נשבע שלא אוכל חזיר", ולאחר זמן הוא לא התנבר על יצרו ואכל חזיר?

לכאורה, האיש הזה עבר שתי עברות:

א. הוא אכל חזיר והתורה אוסרת על אכילת חזיר.

ב. הוא נשבע שלא יאכל חזיר והוא עבר על שבועתו.

אולם האמת היא שהוא לא עבר על שבועתו, מפני שבועתו לא חלה כלל, זאת מפני שכולנו כבר מושבעים מהר סיני לקיים את מצוות התורה, ואין כל תוקף לשבועה כזו, הן כבר נשבע בהר סיני שלא יאכל חזיר ולפיכך אין תוקף לשבועתו השנייה.

דבר תורה

חלק ניכר מפרשנו עוסק במצוות הצדקה ובעזרה לאחינו הנזקקים בעת צרה. באחד הפסוקים מצווה התורה על סיוע ועזרה לאדם ישראל שנעשה עני, ואומרת: "וכי ימוך אחיך... והחזקת בו".

הפרשנים וביניהם רש"י עמדו על המושג "והחזקת בו", ואמרו שזה בא לומר שעלינו לעזור לאותו נזקק עוד בטרם הוא נופל וקורס, שאז כבר יהיה קשה מאוד להקימו, אלא קודם לנפילה יש להחזיקו, ובכך להצילו מהקריסה ציוויה של התורה "להחזיק" באחינו טרם נפילתם, היא קריאת כיוון כנגד טבעו הרגיל של האדם שקופץ לסייע רק כשצרה ממשית נגלית לנגד עיניו. התורה מבקשת שנפתח עינינו לא רק לאנשים שכבר הגיעו למצב קריטי, אלא גם לאלו שנמצאים סביבנו וזקוקים לעזרה עוד קודם לנפילתם.

חידה!

זהו את המילה הבאה, שמתאימה לשלוש ההגדרות הבאות (בשינוי ניקוד):

- הבטחות חזקות.
- פרקי זמן של שבעה ימים.
- אחד משלושת הרגלים.

(עזרה: יסודות)

שאלות השבוע

- מדוע נשים חייבות בקידוש בשבת?
- מה זו שבועת שווא?
- איך אפשר להיכנס לבית מצורע ולהישאר טהור?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.* בפינקו רואה חשבון